

30 jaar

IVF IN GENK/HASSELT

In augustus 1989 werden vijf gezonde baby's geboren na in-vitrofertilisatie in november 1988 in het Sint-Jansziekenhuis in Genk. Vanaf het begin waren de IVF-resultaten geruststellend en bemoedigend.

LUISTEREN NAAR HET VERLEDEN, KLAAR VOOR DE TOEKOMST

De eerste 12 behandelingscycli in Genk werden in oktober 1980 uitgevoerd met steun en onder supervisie van het IVF-team van Pretoria, Zuid-Afrika. Professor Jan Van der Merwe en Professor Zen Fourie (embryoloog) waren afgezakt naar Genk om alles in goede banen te leiden; in de eerste plaats omdat men in Leuven niet echt warm liep voor dit project, in de tweede plaats was Pretoria de plaats waar dr. Ombelet in 1985 een jaar lang in het IVF-centrum had gewerkt en getuige was geweest van de geboorte van de 2e IVF-baby in Afrika.

Het spreekt voor zich dat steun vanuit Zuid-Afrika wegens het 'apartheidsregime' niet echt voor de hand lag, toch bleef de kritiek in de media minimaal.

Met een voor die tijd uitzonderlijk resultaat van 5 zwangerschappen uit 12 IVF-pogingen was iedereen dadelijk overtuigd van de kwaliteit van het nieuwe centrum.

Gedurende de eerste 6 jaar telde het Genkse IVF-team slechts vijf leden: drs Willem Ombelet en Hubert Vandeput, Eugene Bosmans, Annemie Cox en Mia Janssen. Ter vergelijking: tegenwoordig zijn er 23 leden dagelijks bij het centrum betrokken en worden er meer dan 2.000 cycli per jaar geteld, inclusief IVF, ICSI, IUI met homoloog en donorsperma etc.

Mannelijke infertiliteit

Petra Jacobs (vroedvrouw, consulente) kwam in 1995 bij het team, gevolgd door Martine Nijs (embryologe) en dr. Greet Mestdagh (gynaecoloog) in 1999. Dr. Nathalie Dhont vervoegde het team in 2011. Ze behaalde haar doctoraat aan de Universiteit van Gent in 2010 met het onderzoek 'Klinische, epidemiologische en sociaal-culturele aspecten van onvruchtbaarheid in arme omgevingen, bewijsmateriaal uit Rwanda'. Kristien Vandenborne (kwaliteitsmanager) en Ingrid Van der Auwera (embryologe) vervoegden het team in 2013 en 2014.

volle en internationaal erkende bijeenkomst die herhaald werd in Genk in 1995 en 1998, maar ook in Norfolk (VS), Kaapstad, Antalya, Leuven en Antwerpen.

Dr. Willem Ombelet ontmoette kunstenaar Koen Vanmechelen in 1996. Hoewel ze uit twee zeer verschillende werelden kwamen, deelden ze een nieuwsgierigheid en een verlangen om de menselijke identiteit beter te begrijpen. Het contact tussen de wetenschapper en de kunstenaar resulteerde in een enigmatisch glazen ei met de poten van een kip: 'The WalkingEgg'. Het was het begin van jaren van debat en samenwerking.

The Walking Egg Magazine

In 1999 werd de artistiek-wetenschappelijke kruisbestuiving voor het eerst gedocumenteerd in zes nummers van 'The Walking Egg Magazine', een unieke mix van wetenschap, kunst en filosofie, verspreid onder onvruchtbaarheidsspecialisten over de hele wereld. Willem Ombelet promoveerde in 1998 aan de Universiteit van Leuven op 'De waarde van spermaparameters bij de diagnose en behandeling van menselijke subfertiliteit' onder de supervisie van Professor Omer Steeno (promotor, KUL) en Professor Thinus Kruger (co-promotor, Stellenbosch, Zuid-Afrika).

In 2003 was hij één van de experts die de Belgische regering ervan overtuigde om IVF-behandelingsprocedures te vergoeden, een unicum wereldwijd en een project dat later in vele andere landen werd nagevolgd. Een paar jaar later was hij de drijvende kracht achter een nieuwe

In het vooruitzicht van het schrijven van een PhD rond mannelijke infertiliteit besloot dr. Ombelet een internationale meeting te organiseren genaamd 'Andrology in the Nineties'. In april 1993 trok de eerste internationale meeting over mannelijke onvruchtbaarheid onverwacht 750 deelnemers uit meer dan 40 landen aan. Het werd een zeer succes-

mijlpaal: de terugbetaling van intra-uteriene inseminaties.

Vanaf het begin heeft het Genkse IVF-centrum zeer veel aandacht besteed aan betaalbaarheid en veiligheid, zowel voor de patiënten als de nakomelingen. Tussen 2004 en 2016 publiceerde de Genk-groep een aantal onderzoeken over de 'maternal and perinatal outcome' na toepassing van kunstmatige voortplantingstechnieken, waarbij het belang van het verhinderen van meerlingzwangerschappen werd benadrukt en de transfer van enkelvoudige embryo's werd aanbevolen. Het Genks IVF-centrum was één van de eerste centra die een studie publiceerde waarin de verhoogde kans op vroeggeboorte en laag geboortegewicht werd geassocieerd na IVF, ook bij eenlingen, een boodschap die in het begin niet echt goed werd onthaald in de IVF-wereld, maar uiteindelijk bevestigd werd in vele andere studies.

Het vernieuwde IVF-centrum opende zijn deuren in 2006. Een deel van het centrum werd een one-stop diagnostische en therapeutische kliniek voor baarmoederproblemen. Onder toezicht van dr. Rudi Campo werd deze hysteroscopische kliniek een gerenommeerd referentie- en trainingscentrum. Koen Vanmechelen en Willem Ombelet creëerden 'Born', een artistiek concept rond het ei, permanent tentoongesteld in het IVF-centrum in Genk.

In 2010 richtten ze The Walking Egg vzw op. Dr. Ombelet werd intussen de eerste coördinator van de ESHRE Special Task Force 'Ontwikkelingslanden en onvruchtbaarheid' in 2007. Als aftrap organiseerden ESHRE (European Society of Human Reproduction and Embryo-

logy), en GIFT (Genk Institute for Fertility Technology vzw) een expertmeeting in Arusha, Tanzania, december 2007, met steun van de WHO. 37 Experts uit 22 landen waaronder gynaecologen, embryologen, antropologen, epidemiologen, gezondheidseconomen, ethici, politici en journalisten vergaderden gedurende twee dagen. Een actieplan en een routekaart werden opgesteld als blauwdruk om hun doelstelling, namelijk 'toegankelijke en betaalbare onvruchtbaarheid-zorg', te bereiken.

Samen met prof. Jonathan Van Blerkom (Colorado, USA) werd in 2010 een nieuwe vereenvoudigde, goedkope IVF-methode ontwikkeld en onderzocht in Genk. Tot nu toe zijn meer dan

180 gezonde baby's geboren na toepassing van deze techniek in Genk en Accra (Ghana) met veelbelovende slagingspercentages en een goede perinatale outcome. Alles lijkt erop te wijzen dat de baby's het zelfs beter doen op het gebied van prematuriteit in vergelijking met de routine IVF en ICSI, mogelijk het gevolg van het feit dat het hier een meer natuurlijke methode van IVF betreft. Deze bevinding zal in de volgende jaren wetenschappelijk worden onderzocht.

In 2009 richtte prof. dr. Ombelet het door PubMed geciteerde internationale wetenschappelijke tijdschrift 'Facts, Views & Vision in ObGyn' op, waarvan hij ook hoofdredacteur werd. In 2019 werd dit het officiële tijdschrift van de ESGE (European Society

“

Vanaf het begin heeft het Genkse IVF-centrum zeer veel aandacht besteed aan betaalbaarheid en veiligheid, zowel voor de patiënten als de nakomelingen.

for Gynaecological Endoscopy).

In juli 2013 besloten de centra voor reproductieve geneeskunde van Genk en Hasselt nauwer samen te werken om de kwaliteit van de reproductieve zorg in de provincie Limburg verder te verbeteren. De spermadonorbank van Genk werd in 2015 geopend. Annelies Thijssen (UHasselt) schreef een doctoraat met veel internationaal geciteerde artikels over dit onderwerp. Het eiceldonatieprogramma werd gestart in 2017, onder toezicht van dr. Dhont.

Sinds 1985 bevorderde Willem Ombelet het gebruik van IUI ('intra-uteriene inseminaties) als een succesvolle eerstelijnsbehandeling in geselecteerde gevallen van onvruchtbaarheid. In 2014 publiceerde hij samen met dr. Ben Cohen een praktijkgericht boek over de waarde van IUI en schreef hij de richtlijnen voor IUI voor de Wereldgezondheidsorganisatie, gepubliceerd in 2018.

Referentiecentrum

Het Genkse centrum wordt wereldwijd beschouwd als referentiecentrum voor IUI-onderzoek. Deze behandeling is uitgegroeid tot de meest gebruikte techniek van geassisteerde reproductie wereldwijd. Na een visitatie in januari 2018 verkreeg het Genkse IVF-centrum de 'ESHRE / EBCOG Center-accreditatie van een subspecialistisch trainingsprogramma in reproductieve geneeskunde', een nieuwe mijlpaal.

Op zaterdag 14 december 2019 werd in het auditorium van het ZOL de meeting '30 jaar IVF Genk/Hasselt' gevierd. Achttien nationale en internationale sprekers gaven hun visie op het wel en wee van 30 jaar IVF in Genk/Hasselt. Er werd eveneens een overzicht gegeven van het aantal behandelingen die in de periode van 30 jaar in Genk werden uitgevoerd en het aantal geboren kinderen die hiervan het gevolg waren (zie kader). De meeting werd afgesloten met een laudatio voor prof. Ombelet door kunstenaar Koen Vanmechelen. Met een bezoek en receptie in LABIOMISTA (studio Koen Vanmechelen) kreeg deze viering een gepast en waardig slot. Tijdens deze receptie werd het volledige Genkse IVF-team in de bloemetjes gezet door prof. de Jonge, in naam van alle Genkse gynaecologen. ■

Prof. dr. Willem Ombelet werkt samen met kunstenaar Koen Vanmechelen

The Walking Egg Ghana

IVF/ICSI verse cycli	17079 cycli	4321 kinderen
Ingevoren embryo's van IVF/ICSI	9299 cycli	1638 kinderen
Inseminaties (partnerzaad)	9784 cycli	1076 kinderen
Inseminaties (donorzaad)	5566 cycli	918 kinderen
Totaal 30 jaar IVF Genk	41782 cycli	7953 kinderen

WERELDWIJDE TOEGANG TOT VRUCHTBAARHEIDS- BEHANDELINGEN:

VAN DROOM NAAR REALITEIT

Op 12 en 13 december werd er in het ZOL een expert-meeting georganiseerd met de bedoeling een actieplan op te stellen om wereldwijd de toegang tot infertiliteitsdiagnoses en -behandelingen te verhogen. Wetenschappers van over de hele wereld waren aanwezig.

Dit initiatief kon enkel worden gerealiseerd door de samenwerking tussen The Walking Egg vzw en ESHRE, de grootste infertiliteitsvereniging wereldwijd. 41 internationale experts uit 22 landen hebben zich gedurende 2 dagen gebogen over de moeilijkheden en de opportuniteiten die zich aanbieden anno 2020 op het gebied van beschikbaarheid van 'family-planning' wereldwijd, inclusief infertilititeit.

Alle belangrijke wetenschappelijke verenigingen die betrokken zijn bij dit onderwerp werden vertegenwoordigd door hun voorzitter of adjunct-voorzitter. Het doel was om tot actie over te gaan en gebruik te maken van de verschillende sterke punten, eigen aan de diverse verenigingen. Naast gynaecologen en infertiliteitsspecialisten was er ook een sterke delegatie van de WHO, antropologen, sociologen,

ethici, 'foundations' en NGO's. Alle deelaspecten van het thema vruchtbaarheid werden in kleine groepen bediscussieerd en actievoorstellen werden tot slot besproken en goedgekeurd door de hele groep.

De werkgroep van ESHRE (Developing countries and infertility) onder leiding van prof. Willem Ombelet werd gevraagd de leiding en coördinatie op te nemen van dit project. Een eerste follow-up meeting van deze werkgroep is gepland in maart 2020 in Brussel. Deze meeting hoort een uiterst belangrijke mijlpaal te worden voor miljoenen infertiele en kinderloze koppels wereldwijd. Een opmerkelijk detail: de goedkope IVF-techniek die in Genk werd ontwikkeld werd unaniem aanvaard als de 'method-of-choice' voor de toekomstige projecten in 'low- and middle income countries'. ■

TOPDOKTERS

Vanaf 27 januari kan u prof. dr. Ombelet zien in de nieuwe reeks van Topdokters op 4, elke maandag om 20.35 uur.